

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Flores vltimarum voluntatu[m] non sine sudore collecti
p[er] d[omi]n[u]m Rolandinu[m] Bononie[n]sem Juris
vtriusq[ue] p[ro]fessore[m] opti[m]e meritu[m] Annexo in
calce peculiari quoda[m] ...**

Rolandinus <de Passageriis>

Parrhisiis, 1514

De formis legatorum relictorum vxoribus. Ru. xli

[urn:nbn:de:bsz:31-115460](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115460)

purā z merā: z tales res et totum
er' peculū a rationibus officiis se
paratū. itē zalez rē heredis sui le
gaur. B. v. talē rem legaur. P.
itē filio suo danieli legaur vel pie
gaur. c. lib. vel sic. atez qz. R. filio
suo de. lit. c. lib. cū eū emācipauit
volēs et alios frēs suos. A. et. J.
coequare plegaur dictis. A. z. J.
et cultibet eoy. c. lib. Itē tū filio
suo naturali legaur. c. lib. vel tali
sue cōcubine. r. lib. et sic de ceteris
prouit testator ordinare z lega
re voluerit.

Additio. Itō qz qd ēt p cubine
sue relinqre pō. facit. l. affectōis
ff. d. do. Adūte tñ qd h' fallit i mi
lite armate militie. l. miles ita. §.
milit. ff. d. testa. m. z. l. militere.
ff. d. his qd' vt idig. vbi dī. qz tale
relictū debz a fisco vēdicari. facit
l. y. C. de dona. int. vi. et vxor. z nō
in. l. affectōis. §. all. Ex quo seqt
sūm Bar. in. d. l. militere. z in eun
dem in. d. l. miles ita. §. milit. qz
cleric' nō pōt relinqre concubine
sue: qz cleric' equiparāf militi ar
mate militie. vt nota. i. l. miles. ff.
de re iudi. Sequitur ēt qz aduoca
tus: qui dicitur miles legalis mili
tie et eqparāf militi armate mili
tie. vt. l. aduocati. C. de aduocatus
diuer. iudicio. z notaf in. d. l. mi
les de re iudi. nō possit sue p cubi
ne relinquere. ita tenet Bar. in. dī
et a. l. m. de re iud. qz nota. Be. m.

De formis legatorum relictorum uxoribus. Ru. xlj.

Quia ex hmoi le
gatis ppter ipcritā
tabellionis magne so
lēt qstioea oriri z mu
licrib' viduis graua
et hoc iferri picula: ideo spālis
sup hys rubrica describit. cōsulo
itaqz tibi qz viduis z ēt pupillis q
b' aliqd i testamēto reliquit sem

per sis fauorabilis et procura in
stāter qz testator vxori sue: siue ap
pareat instrumentum dōtis siue
nō appareat. relinquet z leger do
tē suā: z legādo qualitātē dōtis/
vel rē dotālē exprimat. Est enī ta
le legatū mulierib' multis ratio
nib' vtilissimū. vt colligit tam ex
textu qz ex glo. instru. de le. §. si
vxori. z tēgi ēt. §. i. ru. de le. §. fz
z crediton. in. fi. §. si. Deide leger
quicquid velut de bonis suis/ siue
qz atātē/ siue rē/ siue alimenta/ siue
vtilfructū/ et apponat pditiones
qz velit. Et ad hoc vt videas for
mas legatorū qz solēt mulierib' re
linqui tibi hec exēpla ppono. Itē
vxori sue ēt reliquit siue legauit
dotes suas qz fuerūt. c. lib. Itē les
gaur ei d' alijs bonis suis. xx. lb.
bonū. insup legauit ei vestes luga
res z pānos oēs laneos/ et lincos z se
ricos qd' bus ipsa tēpore obit' ipsi'
testator vtet: vel p ea facti est: tūc
ad op' sui corpis. Vel sic. itē lega
uit ei tale scripiū: vel tale lectū/ z
tot linteamiā z talē culc. trā. Vel
sic. itē legauit z voluit z manda
uit qz fiant ei z pro ea vestes luga
bres siue viduales p qd' expēdā
tur. xxv. lib. Vel sic. itē legauit ei
dē et voluit z disposuit qz ipsa ha
beat in bonis et domo et heredita
te sua decētia et sufficiētia alimen
ta qd' dū ipsa vixerit. et vidualem
vitā hū iuent in domo sua: z cū fi
lijs eius morata fuerit: z dotes z
legatū. xxv. lib. vel aliud tale lega
tū ū penerit. z mā daut filijs suis
sub obrētū bñdictōis sue qz ipsaz
honorē et reuerentiā vt dñam et
suis p filijs et monitis acqelcant.
Itē nō qz post tale legatū alimen
torū solz ita subūgi: qz si dicte. D.
magis placeret a filijs suis habi
tare scorsuz/ tūc legauit eidez pro
se et vna pedissequa sufficiēter
in domo sua habitacionez ex qua
parte domus ipsa voluerit. ve. l
i. iij

**De cubi
ne iuean
qs relin
qre pos
sit**

is suis bonis
pari equis
r. corbos fru
p ad. x. āno
or; itē. d.
co vno qd
in tali vna
fructū/ et
fructū p
tē tali pti v
nēta sufficiē
priet. qd
qz sue lega
at p morte
no suis. r.
ao legauit
ad. ad qd si
ali filio et
tē. m. i. vt
ali credis
relinui
benebaf
nē. n.
nt dōti
dōt dōti
des. §. in
le. §. et
d. legauit
libeas. ad
cā et ex
Dee sibi ad
oto ppet
tūte inno
o filio in
pandi cō
fficitur p
pōm p
m. iij. §.
pandi pō
r. c. libeas
ducent in
d fecerit.
ut et vo
r. vendit
r. libeas
ab alijs p
r. §. ene
ū fctore
liberāf

Prima pars florum.

quas tales fuerint arbitrati. Vel legauit idē habitatiōē talis domus site in tali loco Itē q̄libet anno. xx. corbes frumētū: z. xx. modi os vini puri: z. x. libras boni. z. tot curr^o lignozum p̄ alimētis suis z vni^o seruētis ei ab heredib^o suis p̄stāda libere et quiete sine molestia z lite q̄dū vixerit et vidualē vitam seruauerit dotes z tale legatūō petierit. Vel sic post illud seorsum tūc legauit et habitatiōnē dom^o talis z talē vineā, et tale p̄dū, vītēdo z fruendo z tales suppellectilē q̄dū ipsa vixerit et vidualē vitā seruauerit z dotes z tale legatūō petierit. In fine autē solē ita p̄cludere: q̄ si p̄tingat eā adsecūda vora trāsire aut religio nē intrare tūc eā voluit habere dotes t̄mō suas z tale legatū z tales vestes z tūc alimentoz z talis vestis legatū extinguat z desinat zc. Itē ex his colligas q̄ magis placuerit testatorū. Itā t̄pib^o meis hec sepiissime occurrere vidi. et caue diligentissime vt in his formis verbis z distinctiōib^o p̄p̄ijs et latinū claritate vtaris. vt singulavoluntati testatoris cohereant.

De formis institutiōnū liberorū. Rubri. xij.

Sicut itaq̄ dictū est ordinatis legatis oibus tam ex debito q̄ ex libera voluntate relictis: debet testamenti dictator ad heredis institutiōnem trāsitiū facere. Cōsiderabit autē vtrū instituat vnus heres vel plures z vtrū liberi vel ascendētes aut extranei. Itē si plures instituat an eq̄litate aut ex disparibus portiōib^o: z an in capita vel in stirpes.

Additio. Quid sit succedē vel instituere i stirpes z qd i capita di. s. i. rubrica heredis institutio in qua vlti. volun. zc. Berard^o mu.

Obsuabit etiā vt si p̄res heredes fuerit: p̄zio instituat particulares: deinde vniuersales. primo nati de iude nascituri vel posthumi z tūc diligēter attendat vt i libero rum institutiōibus legem velleiam non omittat.

Additio. Qui meminit tex. i. s. posthuzoz aut i sine insti. d. exher. re. libe. Berardus mulert.

Pretēa si fiat exhereditatio curabit vt illa legitie fiat z q̄ institutiōē ipsa exhereditatio antecēdat. Institutiōnū igit forme plures et varie. s. notant. quarū illā vtilitas dictator sumet quam vel quas volūntati testatoris et negotio emergenti magis congruere viderit.

Synic^o itaq̄ fili^o vt filia testatoris fuerit/et is heres in vniuerso instituat hoc mō formā concēpica. In oibus autē bonis suis iurib^o z actiōib^o filiū suū. H. sibi heredes instituit/ z si testator p̄ legē velle iā pudere voluerit ne q̄n agnatiōe sui heredis testm̄ rūpatur/ sic dicet: i oib^o autē bonis suis iurib^o et actiōib^o filiū suū. H. vt eo p̄mōiē te liberos ex eo sup̄stites natos et posthuzos sibe heredes instituit: vt sic. In oib^o autē bonis suis iuribus z actiōib^o filiū suū. H. sibi heredes instituit/ vt ūm̄ si dicit. H. co. testatorē viuo moziat tunc si q̄ ex eo liberi super fuerint nati z posthumi sint heredes.

Si autē plures filij vel filie testatoris ex eq̄s portiōib^o instituti sint ita scribes. In oib^o autē bonis suis iurib^o z actiōibus Jo. Ar. z Se. filios suos z itē Annā. Barbarā z So. filias suas sibi ex eq̄s portiōib^o heredes instituit. Et si vti voluerit testator p̄silio legē velle ita subiūges. Vtrū t̄s si aliquē p̄dictoz filiz vel filiarū eius co te staore viuo mou p̄tgerit tūc i locū z partē eius liberi ex eo vel ea sup̄stites nati et posthumi insti-